ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан філологічного факультету
_____ І.С. Бондаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)
«____» _____2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

підготовки магістра
(назва освітнього ступеня)
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма переклад та міжкультурні комунікації
(назва)
спеціалізації В11. 033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
(шифр і назва)
спеціальності В 11 філологія
(шифр, назва спеціальності)
Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ (-ЧІ): Мацегора І.Л., к.філол.н., доцент
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол № 1 від "22"серпня 2025 р.
Завідувач кафедри слов'янської філології
_____ І.Я. Павленко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____ І.Я. Павленко
(підпис) (ініціали, прізвище)

2025 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Зв`язок з викладачем (викладачами):
E-mail: ivanmatsehora212@gmail.com
Сезн ЗНУ повідомлення: за відповідним посиланням
Телефон: зв'язок через спілкування електронною поштою
Інші засоби зв'язку: не передбачені
Кафедра: слов'янської філології, корпус II, ауд.426

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення_ розширення та поглиблення у здобувачів магістерського рівня знань з теорії та історії мовознавства, введення у проблематику сучасної лінгвістики, розгляд та зіставлення систем порівнюваних мов.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» є ознайомлення здобувачів другого магістерського рівня з найважливішими історичними періодами, школами, напрямами мовознавчої науки, актуальними ідеями та проблемами порівняльного мовознавства, озброєння їх необхідною сумою знань із історії та теорії порівняльно-історичного мовознавства, яка має розширити лінгвістичну підготовку майбутнього фахівця у галузі перекладу та міжкультурної комунікації. Вміння та навички, набуті під час вивчення дисципліни, покликані сформувати уявлення про універсальні та типологічні риси мов, які вивчаються, надають необхідний інструментарій для провадження власних наукових досліджень з урахуванням напрацювань класичних мовознавчих шкіл та сучасних напрямків розвитку порівняльного мовознавства.

Місце дисципліни в програмі навчання. Дисципліна належить до циклу професійної підготовки у межах обов'язкових освітніх компонентів. У процесі вивчення спирається на знання і навички, що паралельно формуються у процесі вивчення таких компонентів навчального плану ОПП як: ОК 3 «Польська мова», ОК 7 «Культурологічні аспекти міжкультурних комунікацій» та ґрунтується на базових знаннях з лінгвістики, отриманих при здобутті попереднього освітнього рівня. Успішне вивчення даної дисципліни сприятиме опануванню таких

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

освітніх компонентів як ОК 8 «Переклад та інтерпретація художнього твору», ОК 2 «Методологія філологічних досліджень», ОК 9 «Виробнича практика (перекладацька)». Компетентності та результати навчання, отримані у процесі вивчення даного освітнього компонента будуть реалізовані під час проведення та захисту магістерського дослідження та у майбутній фаховій діяльності.

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

1. Засвоїти етапи становлення і розвитку мовознавства, проблематику основних його напрямів, практично використовувати теоретичні знання для вирішення завдань, пов'язаних із застосуванням порівняльно-історичного методу.
2. розкрити особливості історичного періоду та основні проблеми вітчизняного мовознавства у контексті здійснення типологічного аналізу мовних фактів у польській та українській мовах.
3. характеризувати розвиток українського мовознавства, визначати особливості різноманітних напрямів сучасного порівняльного мовознавства для реалізації практичних перекладацьких завдань.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	1-й	1 -й
Кількість кредитів ECTS	**5**	
Кількість годин	**150**	
Лекційні заняття	20 год.	4 год.
Семінарські / Практичні / заняття	20 год.	4 год.
Самостійна робота	110 год.	142 год.

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Консультації	*За розкладом консультацій*
Вид підсумкового семестрового контролю:	**Екзамен**
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16849

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	*2*	*3*
ЗК ЗК - 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Опрацювання алгоритмів пошуку матеріалів у бібліотеках та на цифрових платформах	Результати пошуку у списках художніх творів та наукової літератури за пропонованими темами. Повнота і якість обраного матеріалу
СК СК-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямах і школах. СК-3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки СК-4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.	пояснювально-ілюстративний (розповідь, презентації); частково-пошуковий (бесіда);	Проміжні контрольні заходи: - виконання тестових - завдань у СЕЗН Moodle; - виконання письмових завдань за окремими темами й розділами; - усне опитування.

ПРН ПРН- 2.Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами ПРН-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці. ПРН-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.	пояснювально-ілюстративний (розповідь, презентації); частково-пошуковий (бесіда);	

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія та становлення порівняльно-історичного мовознавства

Тема 1. Історія мовознавства до XIX ст. Давньокитайське мовознавство. Мовознавство в Давній Греції та Давньому Римі. Давнє арабське мовознавство. Європейське мовознавство епохи Середньовіччя та доби Відродження. Вітчизняне мовознавство XI-XVIII ст.

Тема 2. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. Основоположники порівняльно-історичного мовознавства. Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта

Тема 3. Натуралістична концепція мови А. Шлейхера. Психологічний напрям у лінгвістичній компаративістиці. Виникнення натуралістичної школи. Теорія «родовідного древа». Психологічний напрям у порівняльно-історичному мовознавстві 19 ст. Теорія Г. Штейнталя. Етнопсихологія В. Вундта. «Філософія мови» О. Потебні. Концепція молодограматизму.

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Тема 4. Структуралізм у порівняльно-історичному мовознавстві. Історичні та методологічні основи структуралізму. Празька лінгвістична школа. Копенгагенський структуралізм (глосематика). Американський структуралізм (дескриптивізм). Генеративізм.

Тема 5. Неогумбольдтіанство у порівняльно-історичному мовознавстві. Витоки європейського неогумбольдтіанства. Американське неогумбольдтіанство. Теорія Сепіра-Уорфа

Тема 6. Розвиток вітчизняного порівняльно-історичного мовознавства. Радянський період розвитку порівняльного мовознавства 20-40 рр. XX ст. Тенденції розвитку лінгвістичної компаративістики у 50-80 рр. XX ст. Українське мовознавство 20-80 рр. XX ст. (чотири періоди).

Змістовний модуль 2. Типологія мов

Тема 7. Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Поняття мовного споріднення. Типи мовного споріднення. Види мовного споріднення. Відношення мовного споріднення Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія. Види міжмовних досліджень (типологія, характерологія, універсологія). Поняття мовної типології, мета типологічних досліджень. Види типології: загальна, конкретна/часткова, універсальна, спеціальна, рівнева/аспектна, структурна, функціональна, формальна, контенсивна/ семантична/ змістова, семасіологічна, ономасіологічна, інвентаризаційна, імплікаційна, таксономічна/ класифікаційна, фрагментарна, цільносистемна, домінантна, історична/ діахронічна, квантитативна, ареальна, типологія близькоспоріднених мов. Характерологія, її мета і завдання. Типи універсалій: дедуктивні, індуктивні, абсолютні/ повні, статистичні/ неповні/ фреквенталії, прості/ елементарні, складні/ імплікаційні, синхронічні, діахронічні. Універсалії та унікалії.

Тема 8 Типологічні класифікації мов. Поняття мовного типу. Види мовних типів, їх основні характеристики. Специфіка прояву ознак інших типів у мові певного типу (типи у мові). Типологічні класифікації мов. Перші спроби типологічних класифікацій, їх переваги та недоліки. Багатовимірність як новий етап у розробці типологічних класифікацій. Новітні спроби типологічних класифікацій XX століття. Типологічні класифікації мов за мовними рівнями. Синтаксична типологія. Мофологічна та фонетична типології. Словотвірна

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО
типологія

Тема 9. Фонетико-фонологічні системи мов у типологічному вимірі. Зіставна фонетика і фонологія. Їх предмет, завдання, методи дослідження. Аспекти зіставлення фонологічних систем. Кількість/ якість фонем. Кількість, характер, сила опозицій. Кореляція фонем. Позиційні зміни. Нейтралізація фонем. Комбінаторика фонем. Функції фонем у лексемах. Контрастивні дослідження голосних фонем. Зіставні дослідження приголосних фонем. Зміни фонем у мовленні (редукція голосних, оглушення приголосних, акомодація, асиміляція, дисиміляція та ін.). Типологія складів у мовах світу. Суперсегментні засоби (наголос, інтонація).

Тема 10. Морфологічні системи мов у типологічному вимірі. Граматичне значення. Синтетичні (суфіксація, префіксація, циркумфіксація, інфіксація, трансфіксація, нуль-афіксація, внутрішня флексія, наголос, редуплікація, суплетивізм) й аналітичні (використання службових слів, допоміжних дієслів, пустих слів, слів ступеня, інтонація, порядок слів) способи його вираження. Частини мови. . Загальна характеристика граматичних категорій. Категорії роду, числа, відмінка, детермінації, ступенів порівняння, часу, виду, стану, способу, особи. Приховані категорії.

Тема 11. Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження. Внутрішня форма слова. Полісемія. Специфіка переносних значень. Синонімія. Омонімія й омографія. Міжмовна омонімія. Безеквівалентна лексика. Лексичні лакуни.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Змістовий модуль 1				
Лекція 1	Історія мовознавства до XIX ст.	2		*Раз на тиждень*
Практичне заняття 1	**Історія мовознавства до XIX ст.** 1. Давньокитайське мовознавство.	2		*Раз на тиждень*

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

	2. Мовознавство в Давній Греції та Давньому Римі. 3. Давнє арабське мовознавство. 4. Європейське мовознавство епохи Середньовіччя та доби Відродження. 5. Вітчизняне мовознавство XI-XVIII ст.			
Лекція 2	Зародження порівняльно-історичного мовознавства	2	1	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 2	**Становлення порівняльно-історичного мовознавства** 1. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства. 2. Основоположники порівняльно-історичного мовознавства. 3. Лінгвістичні погляди В. фон Гумбольдта	2		*Раз на тиждень*
Лекція 3	Натуралістична концепція мови А. Шлейхера. Психологічний напрям у лінгвістичній компаративістиці	2	0,5	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 3	**Натуралістична концепція мови А. Шлейхера. Психологічний напрям у лінгвістичній компаративістиці.** Виникнення натуралістичної школи. 1. Теорія «родовідного древа». 2. Психологічний напрям у порівняльно-історичному мовознавстві 19 ст. 3. Теорія Г. Штейнталя. 4. Етнопсихологія В. Вундта. 5. «Філософія мови» О. Потебні. 6. Концепція молодограматизму.	2		*Раз на тиждень*
Лекція 4	Структуралізм у порівняльно-історичному мовознавстві	2	0,5	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 4	**Структуралізм у порівняльно-історичному мовознавстві.** 1. Історичні та методологічні основи структуралізму. 2. Празька лінгвістична школа. 3. Копенгагенський структуралізм (глосематика). 4. Американський структуралізм (дескриптивізм). Генеративізм.	2		*Раз на тиждень*
Лекція 5	Неогумбольдтіанство у у порівняльно-історичному мовознавстві.	2		*Раз на тиждень*

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Практичне заняття 5	**Неогумбольдтіанство у порівняльно-історичному мовознавстві.** 1. Витоки європейського неогумбольдтіанства. 2. Американське неогумбольдтіанство. Теорія Сепіра-Уорфа	2		*Раз на тиждень*
Лекція 6	Розвиток вітчизняного порівняльно-історичного мовознавства	2	1	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 6	**Розвиток вітчизняного порівняльно-історичного мовознавства.** Радянський період розвитку порівняльного мовознавства 20-40 рр. XX ст. Тенденції розвитку лінгвістичної компаративістики у 50-80 рр. XX ст. Українське мовознавство 20-80 рр. XX ст. (чотири періоди).	2		*Раз на тиждень*
Змістовий модуль 2				
Лекція 7	Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства.	2	0,5	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 7	**Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства** 1. Види міжмовних досліджень 2. Поняття мовної типології, мета типологічних досліджень. 3. Види типології 4. Різновиди типологій. Характерологія. Універсологія. 5. Характерологія, її мета і завдання. 6. Типи універсалій 7. Універсалії та унікалії.	2		*Раз на тиждень*
Лекція 8	Типологічні класифікації мов	2	0,5	*Раз на тиждень*
Практичне заняття 8	**Типологічні класифікації мов**. 1. Поняття мовного типу. 2. Види мовних типів, їх основні характеристики Специфіка прояву ознак інших типів у мові певного типу (типи у мові). 3. Типологічні класифікації мов. Багатовимірність як новий етап у розробці типологічних класифікацій. 4. Новітні спроби типологічних класифікацій XX століття. 5. Типологічні класифікації мов за мовними рівнями.	2		*Раз на тиждень*

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Лекція 9	Фонетико-фонологічні системи мов у типологічному аспекті	2		*Раз на тиждень*
Практичне заняття 9	**Фонетико-фонологічні системи мов у типологічному аспекті** 1. Зіставна фонетика і фонологія. Їх предмет, завдання, методи дослідження. 2. Аспекти зіставлення фонологічних систем. Кількість/якість фонем. 3. Кількість, характер, сила опозицій. Кореляція фонем. 4. Функції фонем у лексемах. 5. Контрастивні дослідження голосних фонем. Зіставні дослідження приголосних фонем. 6. Зміни фонем у мовленні. 7. Типологія складів у мовах світу.	2		*Раз на тиждень*
Лекція 10	Морфологічні системи мов у типологічному аспекті	2		*Раз на тиждень*
Практичне заняття 10	**Морфологічні системи мов у типологічному аспекті.** 1. Граматичне значення. Синтетичні й аналітичні способи його вираження. 2. Частини мови. . 3. Загальна характеристика граматичних категорій. Категорії роду, числа, відмінка, детермінації, ступенів порівняння, часу, виду, стану, способу, особи. 4. Приховані категорії.	2	2	*Раз на тиждень*
Самостійна робота	**Тема 1. Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження**. ➢ Опрацювати питання: 1. Внутрішня форма слова. 2. Полісемія. 3. Специфіка переносних значень. Синонімія. 4. Омонімія й омографія. Міжмовна омонімія. 5. Безеквівалентна лексика. 6. Лексичні лакуни. ➢ Підготувати реферативний конспект	20	25	
	Тема 2. Зародження порівняльно-історичного мовознавства 1. Побудувати таблицю етапів і стадій	16	20	

	розвитку мов світу, розроблених у праці "Про порівняльне вивчення мов стосовно різних епох їх розвитку" Вільгельма фон Гумбольдта 2. Реконструювати кореневі морфеми слів: "*плече*", "*земля*", "*голова*", "*день*", "*ворота*", "*свекруха*", "*ворог*". Пояснити історичні зміни (фонетичні та історичні чергування).			
Самостійна робота	**Тема 3. Натуралістична концепція мови А. Шлейхера. Психологічний напрям у лінгвістичній компаративістиці.** 1. Побудувати порівняльну таблицю способів типологічних класифікацій мов світу братів Фрідріха та Августа Вільгельма Шлегелів, Августа Шлейхера, Вільгельма фон Гумбольдта. 2. На основі способів виділення універсалій: - за характером відношень; - за їх маніфестацією; - за функціями; - за повторюваністю дібрати приклади з різних мов світу, що ілюструють ці способи. При аналізі прикладів спиратися на принципи науковців та аспекти їхніх досліджень.	18	20	
Самостійна робота	**Тема 4. Типологія мов як особливий розділ зіставного мовознавства. Типологічні класифікації мов** 1. Здійснити зіставний концептуальний аналіз концептів "серце", "краса", "душа" у різних мовних картинах світу. 2. Розкрити поняття мовної картини світу, поняття структури концепту, поняття мовної особистості	10	15	
Самостійна робота	**Тема 5. Фонетико-фонологічні системи мов у типологічному вимірі** 1. Укласти таблицю зіставлення фонетико-фонологічних систем і підсистем української та польської мови 2. Описати одну з неслов'янських мов за схемою, довівши прикладами зроблені висновки: 2.1. за ступенем вокалічності; 2.2. за способом вираження граматичного значення; за характером сполучення морфем.	15	20	

Самостійна робота	**Тема 6. Морфологічні системи мов у типологічному вимірі** 1. Зіставити способи і засоби вираження граматичних категорій в українській та іноземній мові.	16	18	
Самостійна робота	**Тема 7. Лексико-семантичні системи мов під контрастивним кутом дослідження**. Зіставити по 5 фразеологізмів з різними компонентами семантики (соматичним, зоонімним, фітонімним, квантитативним, онімним) в українській та польській мовах Зіставлення здійснювати відповідно до tertium comparationis у ролі, якої обрано: 1) буквальний переклад; 2) образне значення (фразеологічне значення)	15	18	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу**	**Критерії оцінювання та термін виконання**	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи 3. Тестування	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)	- Повнота відповідей, - Вчасність виконання завдань самостійної роботи - Проходження тестування у поточний день	**6 (тестування = 2 бали)**
Практичне заняття № 2	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**
Практичне заняття № 3	1. Опитування за планом	Робота в аудиторії на практичному занятті		**6**

	практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	(усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		
Практичне заняття № 4	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**
Практичне заняття № 5	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи 3. тестування	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо) Групова дискусія		**6 (тестування = 2 бали)**
Практичне заняття № 6	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**
Практичне заняття № 7	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**
Практичне заняття № 8	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

	завдань самостійної роботи 3. тестування			
Практичне заняття № 9	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		**6**
Практичне заняття № 10	1. Опитування за планом практичного заняття 2. Перевірка завдань самостійної роботи	Робота в аудиторії на практичному занятті (усні/письмові відповіді, ситуаційні завдання тощо)		
Усього за поточний контроль	**60**			**60**
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: **Див. зміст дисципліни**		**20**
	Практичне завдання	1. Виконання завдання пов'язаного із типологічними характеристиками мов (за аналогією завдань для самостійної роботи)		**20**
Усього за підсумковий контроль	**40**			**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Основна:

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник. Київ : Академія, 2016. 240 с.
2. Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 36-41.
3. Соколовська Ж. П. Картина світу та ієрархії семей. Мовознавство. 2013. № 6. С. 87-91.
4. Кочерган М. П. Зіставне мовознавство і проблема мовних картин світу. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 12-30.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ : Видавничий центр «Академія». 2015. 464 с.
6. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Київ : ВЦ "Академія", 2006. 424 с. (Серія "Альма-матер").
7. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

Додаткова:

1. Глущенко В. А. Порівняльно-історичний метод в українському мовознавстві 20-60-х років XIX ст. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство.* Випуск 260. Том 272. С. 21-24.
2. Кононенко І. Українська та польська мови : Контрастивне дослідження. Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 808 с.
3. Кочерган М.П. Контрастивна семантика на порозі нового тисячоліття. *Проблеми зіставної семантики*. Київ : Вид. центр КДЛУ. 2001. С. 3–8.
4. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства : навч. посібник: Київ : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 224 с.
5. Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу. *Мовознавство*. 2004. № 5-6. С. 36-41.

6. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Дозвілля-К, 2010. 844 с.
7. Удовиченко Г.М. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Київ : Вища школа, 1984. 214 с.
8. Lemish N. Isomorphic and allomorphic grammatical categories of adjectives in English and Ukrainian. The XXII International Science Conference “Interaction of society and science: prospects and problems”, April 20–23, 2021, London, England. 2021. С. 413–416.
9. Język ukramski i polski: studium kontrastywne Warszawa : Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego, 2012. 808 с.

Інформаційні ресурси

1. Теорії походження мови https://www.youtube.com/watch?v=a-3fWxUqxhE&ab_channel=%D0%A1%D0%A5%D0%9E%D0%94%D0%9E%D0%97%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E.%D0%9A%D0%9D%D0%9B%D0%A3
2. Передумови виникнення порівняльно-історичного мовознавства . https://vseosvita.ua/library/embed/01007any-37f2.pptx.html
3. Мови світу. https://www.youtube.com/watch?v=QGBktEOwuL0&ab_channel=SkjoldSkefsson

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.
Інтерактивний характер курсу передбачає обов’язкове відвідування лекційних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857
Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті
Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо).
Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація
Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж двох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».
Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ivanmatsehora212@znu.edu.ua. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне

вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ТА ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО